

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Українська культура»

для студентів денного відділення 1 курсу
(відповідно до вимог ECTS)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 08 «Право» /29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 081 «Право» / 293 «Міжнародне право»

Харків

2020

Укладачі:

О. В. Уманець О. В., О. А. Стасевська О. А., О. В. Сердюк, Ю. А. Меліхова

Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Українська культура» для студентів 1 курсу (відповідно до вимог ECTS) / уклад.:
О. В. Уманець О. В., О. А. Стасевська О. А., О. В. Сердюк, Ю. А. Меліхова.

1. ВСТУП

Навчальна дисципліна «Українська культура» є складовою гуманітарного та соціально-економічного циклу наук. Як складова освітньо-професійної програми за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти навчальна дисципліна «Українська культура» спрямована на формування загальних і фахових компетентностей за спеціалізаціями в межах узагальненого об'єкта юридичної практики.

Мета навчальної дисципліни «Українська культура» – надати студентам систематизовані знання з фундаментальних питань сутності культури, історії та специфіки української культури, які сприятимуть формуванню гармонійної особистості та патріотичної громадянської позиції юриста як представника інтелектуальної еліти нації.

Завданнями навчальної дисципліни «Українська культура» у загальнокультурному, громадянсько-суспільному, когнітивному, ціннісно-орієнтуючому та комунікативному модусах є:

- формування особистісної ціннісної орієнтації в сучасному світі;
- формування соціально-гуманітарної ерудованості;
- усвідомлення взаємозв'язків української культури та права України;
- формування почуття національної ідентичності;
- усвідомлення сутності та динаміки історично-культурного процесу;
- усвідомлення тенденцій розвитку української культури та її взаємозв'язків із світовою культурою;
- формування осмисленого розуміння культурних досягнень української нації;
- усвідомлення мультикультурного розмаїття сучасної України;
- цінування мультикультурності;
- формування толерантного ставлення до інших культур;
- розуміння особливостей сучасного стану вітчизняної культури та сутності змін у різноманітних сферах духовного життя;
- формування навичок збору та критичного аналізу інформації;

- формування навичок саморозвитку та самовдосконалення;
- формування свідомої патріотичної позиції правника як представника інтелектуальної еліти нації.

Опанування навчальної дисципліни «Українська культура» спрямовано на формування у студентів таких предметних компетентностей як: знання та розуміння категоріально-понятійного апарату з питань феноменології культури; знання та розуміння категоріально-понятійного апарату з питань онтології культури; розуміння сутності, структурної та функціональної специфіки культури; знання та розуміння рис української культури, менталітету та системи архетипів; застосування знань і розуміння специфіки національної культури та менталітету в професійній діяльності; знання та розуміння динаміки світової та національної культури; знання та розуміння парадигмальних основ культури прадавнини, давнини, Середньовіччя, Відродження, Нового та Новітнього часу; застосування знань щодо специфіки національного процесу культуротворення в професійній діяльності; висловлювання суджень щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків світової культури; висловлювання суджень щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків національної культури; застосування набутих знань для співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу; висловлювання суджень щодо специфіки співвіднесеності шляхів розвитку світової та української культур; знання провідних персоналій української культури, зокрема видатних українських правників, та осмислення їх внеску в культуру певного часу; знання та розуміння актуальних проблем сучасної української культури; знання культурних здобутків української діаспори; спілкування зокрема у професійній площині за умов культурного різноманіття; формування обґрунтованих суджень щодо сутності та специфіки сучасного діалогу культур; застосування знань і розуміння у процесі саморозвитку, самовдосконалення та професійної самореалізації; формування навичок навчання впродовж життя; застосування знань і розуміння для

розвитку творчих здібностей, продуктивності у рішенні життєвих і професійних проблем; навички самостійної роботи з інформаційними джерелами; навички здатності до логічного, аналітичного, критичного мислення; формування обґрунтованих суджень щодо впливу традицій і досягнень української культури на сутність професійної культури правника.

Формування предметних компетентностей навчальної дисципліни має сприяти досягненню результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня (базова компонента).

Згідно з навчальним планом обсяг годин на опанування навчальної дисципліни складає 22 год. лекцій, 26 год. семінарських занять, 42 год. самостійної роботи.

Матеріал навчальної дисципліни «Українська культура» поділений на 3 змістовних модулів. Кожен зі змістовних модулів передбачає засвоєння знань щодо особливостей певного етапу еволюції вітчизняної культури:

- змістовний модуль I – «Феномен української культури та її генеза від давніх часів до Середньовіччя» передбачає опанування питань щодо сутності та специфіки української культури;

- змістовний модуль II – «Українська культура XIV – XVIII ст.» передбачає опанування питань щодо особливостей української культури від часів її становлення до часів поширення в ній ідей Ренесансу та Просвітництва;

- змістовний модуль III – «Українська культура XIX – поч. XXI ст.» передбачає визначення характеру розвитку національної культури Нового та Новітнього часів.

Підсумковою формою контролю є семестровий іспит.

2. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема	Усього годин	У тому числі лекцій	У тому числі семінарів	Самостійна робота
1. Культура як суспільне явище	12	4	4	4
2. Особливості української культури	12	4	4	4
3. Прадавні і давні культури на теренах України	4	1	1	2
4. Феномен культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства	6	1	1	4
5. Культура України XIV – 1-ї пол. XVII ст.	10	2	2	6
6. Українська культура 2-ї пол. XVII – XVIII ст.	12	2	4	6
7. XIX ст. в історії української культури	12	2	4	6
8. Українська культура XX ст.	14	4	4	6
9. Українська культура кін. XX - поч. XXI ст.	8	2	2	4
10. Усього годин	90	22	26	42

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА»

1. Культура як суспільне явище

Культура як суспільне явище. Визначення культури.

Культура і природа, культура і цивілізація.

Суб'єкти культури. Структура і функції культури.

Типологізація культури. Національна і світова культура. Традиції і новації

2. Особливості української культури

Чинники становлення та еволюції української національної культури: природно-географічний, соціально-історичний.

Менталітет українців (домінування емоційно-почуттєвого начала, індивідуалізм, інтровертність, кордоцентризм, ексекутивність, толерантність, антеїзм, селянськість, орієнтація на малий гурт).

Національна ідея.

Лінгвоцентризм української культури.

Особливості української культури (євразійський, індоєвропейський, гонічний тип культури, домінування минулого над майбутнім, поліфонічність, амбівалентність, селянськість, релігійність, єднання етичного та естетичного начал, відкритість тощо).

3. Прадавні та давні культури на теренах України

Характеристика первісної культури.

Полілог культур: трипільська культура, культура іраномовних племен (кіммерійців, скіфів, сарматів), антична культура.

Культура стародавніх слов'ян.

4. Феномен культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства

Особливості культури Київської Русі як середньовічного типу культури.
Культурний діалог із Візантією та Західною Європою.

Специфіка культури Галицько-Волинського князівства.

Мовний простір культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Двомовність.

5. Культура України XIV – 1 пол. XVII ст.

Умови розвитку української культури XIV - 1 пол. XVII ст.

Збереження середньовічних традицій Київської Русі.

Діалог з європейською культурою. Ідеї Ренесансу і Реформації в українській культурі. Поліглосія як одна з ознак культури доби.

Духовна консолідація і процес формування української нації та української культури.

Культурні осередки: братства, церква, освітні заклади. Формування системи освіти. Книгодрукування.

Діячі культури України в європейському культурному просторі.

Українське мистецтво XIV- 1 пол. XVII ст. як сплав традицій та новацій.

6. Українська культура 2 пол. XVII – XVIII ст.

Специфіка втілення культурної парадигми XVII - XVIII ст. в українській культурі. Різностямованість культурних орієнтирів в Україні.

Бароковий світогляд. Феномен українського бароко.

Активізація процесів націотворення та доля української мови.

Система освіти як осередок національного начала.

Просвітницькі ідеї в контексті української культури.

Художня панорама України як віддзеркалення європейських художніх процесів.

7. XIX ст. в історії української культури

Особливості української культури XIX ст. та світовий культурний процес.
Проблеми національної самоідентифікації, національної еліти, ідеї національного самоствердження українського народу.

Розмаїття напрямів діяльності української інтелігенції.

Револьюційні ідеї в контексті процесу національної самоідентифікації.

Лінгвоцентризм і проблеми буття української мови у вітчизняному культурному просторі XIX ст.

Система освіти та розвиток науки в Україні.

Розквіт національного мистецтва в XIX ст.

Меценатство.

8. Українська культура XX ст.

Основні проблеми світової культури XX ст.

Модернізм і постмодернізм як світоглядні настанови XX ст.

Актуалізація національного начала та піднесення значущості української мови в культурі УНР, Директорії та Гетьманату.

Проблема збереження національно-культурної ідентичності в УРСР: «розстріляне відродження», Голодомор, лінгвоцид, доля української інтелігенції.

Шістдесятництво та дисидентство в Україні.

Українська культура часів «перебудови» в СРСР.

Система освіти та розвиток науки в УРСР.

Українське мистецтво XX ст.

9. Українська культура кін. XX ст. – поч. XXI ст.

Основні тенденції та проблеми духовного життя України на межі XX ст. – поч. XXI ст.

Національний та глобалізаційний напрями в сучасній вітчизняній культурі.

Роль української діаспори у вітчизняних культурних процесах.

Розвиток освіти, науки, культурно-освітньої роботи, засобів масової інформації та комунікації.

Мова як фактор національної ідентичності. Мовна ситуація в Україні.

Сучасні тенденції в українському мистецтві.

Мова у професійній діяльності юриста.

4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар № 1

Культура як суспільне явище (4 год.)

1. Сутність культури.
2. Структура культури.
3. Суб'єкт і функції культури.
4. Типологізація культури.
5. Національна культура в системі світової культури.

Реферати та повідомлення

1. Культура і природа.
2. Культура і цивілізація.
3. Осмислення поняття культури в різні історико-культурні епохи.
4. Традиції і новації в системі культури.
5. Спадщина І. Огієнка та її значення для дослідження української культури.

6. Історико-культурологічна спадщина Є. Маланюка.

7. Філософія української культури в працях П. Юркевича.

Література

Див. список літератури в кінці посібника: № 1, 3, 6, 10, 14, 17, 20, 21.

Семінар № 2

Феномен української культури (4 год.)

1. Умови становлення і еволюції української культури.
2. Сутність менталітету та особливості менталітету українців.
3. Українська національна ідея.
4. Мова та її значення для розвитку української культури.
5. Основні ознаки української культури.

Реферати та повідомлення

1. Архетипи українського народу.
2. Природно-географічні чинники розвитку української культури.
3. Український менталітет - сутність та особливості.
4. Мова як чинник національної самоідентифікації.
5. Лінгвоцентризм – стрижень української культури.
6. Соціальні інститути в системі української культури (родина, освіта, церква, інститути комунікацій та ін.).
7. Відкритість як особливість української культури.

Література

Див. список літератури в кінці посібника: 4, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 17.

Семінар № 3

Культура давніх часів, Київської Русі та ГалицькоВолинського князівства (2 год.)

1. Первісна культура на теренах України.
2. Характеристика культури слов'ян.
3. Характеристика культури Київської Русі як середньовічного типу культури.
4. Культура Галицько-Волинського князівства.
5. Здобутки мистецтва Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.

Реферати та повідомлення

1. Сутність та ознаки первісної культури.
2. Міф як форма осмислення світу в первісній культурі.
3. Форми первісних вірувань.
4. Первісні форми художнього відображення світу.
5. Культури епохи первісності на теренах України.
6. Полілог культур на теренах України.
7. Мальована кераміка Трипілля як концентроване втілення уявлень про світ.
8. Духовний світ давньослов'янської доби.
9. Пам'ятки культури давньослов'янської доби.
10. Характеристика середньовічного типу культури.
11. Теоцентрична парадигма світобачення середніх віків та її відбиття у мистецтві .
12. Пам'ятки готичного мистецтва.
13. Досягнення візантійського мистецтва.
14. Християнство як основа середньовічного світогляду Київської Русі.
15. Пам'ятки мистецтва Київської Русі.
16. Літературні пам'ятки Київської Русі та Галицько-Волинського князівства як втілення світоглядних настанов епохи.
17. Особливості архітектури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.
18. Образотворче мистецтво Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.

Література

Див. список літератури в кінці посібника: 4, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 17.

Семинар № 4

Культура України XIV-1 пол. XVII ст. (2 год.)

1. Умови розвитку української культури XIV-1 пол. XVII ст.

2. Синтез середньовічних традицій, ренесансних та реформаційних ідей в українській культурі XIV-1 пол. XVII ст.

3. Діяльність братств.

4. Розвиток освіти та книгодрукування.

5. Мовна ситуація XIV-1 пол. XVII ст. в Україні.

6. Мистецтво України XIV-1 пол. XVII ст.

Реферати та повідомлення

1. Духовна експансія Польсько-Литовської держави та Речі Посполитої в Україні XIV-1 пол. XVII ст.

2. Творчість митців Італійського Відродження.

3. Світоглядні настанови епохи Північного Відродження у творчості майстрів мистецтва.

4. Культура Відродження та Реформації як чинники розвитку української культури.

5. Ренесансні ідеї в працях українських гуманістів (С. Оріховський, Ю. Дрогобич, П. Русин, Ю. Рогатинець, К.-Транквіліон-Ставровецький).

6. Видатні постаті української культури XIV-1 пол. XVII ст.

7. Діяльність Петра Могили.

8. Художні пам'ятки України XIV-1 пол. XVII ст.

9. Ренесансні тенденції в українському мистецтві XIV – I пол. XVII ст.

10. Полемічна література як явище української культури XIV – I пол. XVII ст.

Література

Див. список літератури в кінці посібника: № 1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 13, 14, 15, 17, 21.

Семинар № 5

Українська культура 2 пол. XVII-XVIII ст. (4 год.)

1. Особливості української культури 2 пол. XVII-XVIII ст.

2. Феномен українського бароко.

3. Проблеми буття мови в контексті української культури.
4. Розвиток освіти, досягнення науки та мистецтва доби.

Реферати та повідомлення

1. Особливості культури Західної Європи XVII ст.
2. Енциклопедизм як духовний рух у культурі XVIII ст.
3. Просвітництво та його роль у духовному поступі людства.
4. Діячі культури епохи західноєвропейського Просвітництва.
5. Митці Європи XVII – XVIII ст.
6. Феномен козацького бароко.
7. Діячі української культури в європейському культурному просторі.
8. Українське та західноєвропейське бароко: загальне та особливе.
9. Здобутки українського мистецтва.
10. Бароківі та класицистичні тенденції в українському мистецтві 2 пол. XVII-XVIII ст.
11. Культуротворча діяльність гетьмана І. Мазепи.
12. Роль Києво-Могилянської академії в розвитку освіти у XVIII ст.
13. Видатні вихованці Києво-Могилянської академії та їх внесок у розвиток культури.
14. Львівський університет та його роль у вітчизняному культурному процесі XVII – XVIII ст.
15. Особливості мистецтва українського бароко.
16. Досягнення українського барокового мистецтва.
17. Дума як явище культури України.
18. Кобзарство як культурний феномен.

Література

Див. список літератури в кінці посібника: № 1, 2, 3, 5, 6, 8, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21.

Семінар № 6

XIX ст. в історії української культури (4 год.)

1. Характеристика української культури XIX ст.
2. Проблема вибору шляхів буття нації в діяльності суспільних об'єднань і громадських організацій.
3. Мовна ситуація в Україні в XIX ст.
4. Мистецтво України XIX ст.: пошуки та досягнення.

Реферати та повідомлення

1. Романтичні світоглядні настанови в європейській культурі XIX ст.
2. Мистецтво романтизму.
3. Мистецтво імпресіонізму
4. Культуротворча діяльність української інтелігенції XIX ст.
5. Харківський і Київський університети як духовні осередки XIX ст.
6. Ідеї романтизму, лібералізму і слов'янської єдності в діяльності суспільних організацій України XIX ст.
7. Науково-етнографічна діяльність української інтелігенції XIX ст.
8. Досягнення науки в Україні XIX ст.
9. Культуротворча діяльність І. Франка.
10. Видатні постаті української культури XIX ст.
11. Розмаїття художніх стилів в українському мистецтві: класицизм, романтизм, реалізм, модерн.
12. Меценатство в Україні XIX ст.
13. Романтизм в мистецтві України XIX ст.
14. Образ жінки в українському мистецтві XIX ст.

Література

Див. список літератури в кінці посібника: № 1, 2, 3, 4, 6, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 21.

Семінар № 7

Українська культура XX ст. (4 год.)

1. Загальна характеристика культури Новітнього часу.

2. Основні етапи розвитку української культури ХХ ст. та їх характеристика.

3. Буття української мови в ХХ ст.
4. Культурна політика радянських часів.
5. Розвиток освіти та науки в ХХ ст.
6. Українське мистецтво ХХ ст.

Реферати та повідомлення

1. Людина в культурі ХХ ст.
2. Модернізм та постмодернізм в культурі ХХ ст.
3. Український модерн.
4. Доля української інтелігенції в ХХ ст.
5. Українці за межами України (ХХ ст.).
6. Шістдесятництво та дисидентство в ХХ ст.
7. Діяльність Гельсінської групи.
8. Мистецтво соціалістичного реалізму в Україні.
9. Прояви модернізму в мистецтві України ХХ ст.
10. Українське поетичне кіно.

Література

Див. список літератури в кінці посібника: № 1, 2, 3, 6, 7, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21.

Семінар № 8.

Українська культура кін. ХХ - поч. ХХІ ст. (2 год.)

1. Провідні тенденції духовного життя сучасної України.
2. Глобалізація та українська культура.
3. Проблеми сучасного буття української мови.
4. Мова у професійній діяльності юриста.
5. Особливості художнього життя України на межі ХХ-ХХІ ст.

Реферати та повідомлення

1. Плюралізм як основа розвитку сучасної української культури.
2. Процеси глобалізації та сучасна українська культура.

3. Відродження національних начал у сучасній вітчизняній культурі.
4. Закон «Про мову» та його вплив на процеси національної самоідентифікації.
5. Особливості постмодерністського світобачення в духовній культурі сучасної України.
6. Діячі сучасної української культури.
7. Мова у професійній культурі юриста.
8. Розмаїття художніх світобачень у мистецтві сучасної України.
9. Український театр і кінематограф на межі ХХ – ХХІ ст.
10. Образотворче мистецтво України кін. ХХ – поч. ХХІ ст.
11. Тематичні та образні обрії сучасного українського мистецтва.

Література

Див. список літератури в кінці посібника: № 1, 2, 3, 6, 7, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ІЗ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА»

Поточний контроль успішності студентів з навчальної дисципліни «Українська культура» здійснюється в таких формах:

- оцінювання **аудиторної** роботи (відповіді студентів на семінарських заняттях – 0-13 балів, оцінки письмових робіт – 0-13 балів, контрольні роботи – 0-21 бал, активність – 0-5 балів) – **максимально 52 бали.**

- оцінювання **самостійної** роботи – **максимально 8 балів.**

Загальна максимальна оцінка аудиторної та самостійної роботи студента – **60 балів.** Мінімальна кількість балів, необхідна для допуску до іспиту – 30 балів.

Форма підсумкового контролю – **іспит – максимально 40 балів.**

Оцінювання роботи на семінарських заняттях – максимально 2 бали за кожне семінарське заняття, а саме:

Семінар № 1 «Культура як суспільне явище» (4 год., 2 заняття) - максимально 4 бали (за письмові завдання – 0-2 бали та усні відповіді – 0-2 бали);

Семінар № 2 «Особливості української культури» (4 год., 2 заняття) - максимально 4 бали (за письмові завдання – 0-2 бали та усні відповіді – 0-2 бали);

Семінар № 3 «Прадавні і давні культури на теренах України. Феномен культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства» (2 год., 1 заняття) - максимально 2 бали (за письмове завдання – 0-1 бал та усну відповідь – 0-1 бал);

Семінар № 4 «Культура України XIV – 1-ї пол. XVII ст.» (2 год., 1 заняття) - максимально 2 бали (за письмове завдання – 0-1 бал та усну відповідь – 0-1 бал);

Семінар № 5 «Українська культура 2-ї пол. XVII – XVIII ст.» (4 год., 2 заняття) - максимально 4 бали (за письмові завдання – 0-2 бали та усні відповіді – 0-2 бали);

Семінар № 6 «Українська культура XIX ст.» (4 год., 2 заняття) - максимально 4 бали (за письмові завдання – 0-2 бали та усні відповіді – 0-2 бали);

Семінар № 7 «Українська культура XX ст.» (4 год., 2 заняття) - максимально 4 бали (за письмові завдання – 0-2 бали та усні відповіді – 0-2 бали);

Семінар № 8 «Українська культура кін. XX - поч. XXI ст.» (2 год., 1 заняття) - максимально 2 бали (за письмове завдання – 0-1 бал та усну відповідь – 0-1 бал).

Критерії оцінювання відповідей студентів на семінарському занятті

1 бал - активна участь у семінарському занятті, яка демонструє готовність до відповіді на всі питання семінарського заняття та:

- високий рівень логічного, аналітичного, критичного мислення;
- володіння категоріально-понятійним апаратом у повному обсязі та здатність до його інтерпретування відповідно до специфіки історико-культурної епохи;
- розуміння логіки та специфіки історико-культурних процесів;
- повне знання світоглядних основ історико-культурних епох;
- знання та розуміння специфіки національного процесу культуротворення;
- повнота характеристики та обґрунтованість суджень щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків національної та світової культури;
- знання та розуміння щодо співвіднесення шляхів розвитку національної та світової культури;
- знання щодо співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу
- знання провідних персоналій української культури.

0,5 бали - відносно активна участь, яка демонструє готовність до відповіді на питання семінарського заняття, а також:

- достатній рівень логічного, аналітичного, критичного мислення;
- загалом правильне застосування категоріально-понятійного апарату та здатність до його інтерпретування відповідно до специфіки історико-культурної епохи;
- відносне розуміння логіки та специфіки історико-культурних процесів;
- незначні помилки у розумінні світоглядних основ історико-культурних епох;
- неповне знання та часткове розуміння специфіки національного процесу культуротворення;
- неповна характеристика духовних здобутків національної та світової культури;

- відносне розуміння щодо співвіднесення шляхів розвитку національної та світової культури;

- неповні знання щодо співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу

- часткові знання провідних персоналій української культури.

Загалом максимальна оцінка за відповіді на семінарських заняттях – 13 балів.

Письмові завдання передбачають перевірку рівня опанування термінології з відповідної теми (6-8 питань, зокрема у формі тестів).

Оцінювання письмових завдань:

1 бал – правильна відповідь на понад 75 відсотків поставлених запитань;

0, 5 бали – правильна відповідь менш ніж на 75 відсотків поставлених запитань.

Загалом максимальна оцінка за письмові роботи на семінарських заняттях – 13 балів.

Контрольні роботи проводяться у формі тестів після семінарів 2, 5, 8 (до 14 питань).

Оцінювання контрольних робіт:

- оцінка за правильну відповідь на кожне питання – 0, 5 бали;

- максимальна оцінка кожної контрольної роботи - **7 балів.**

Загалом максимальна оцінка за контрольні роботи – 21 бал.

Загалом максимальна оцінка за семінарські заняття – 47 балів.

Оцінка за активність (написання 3 письмових робіт на максимальну оцінку, відповіді на кожному занятті, вчасне складання самостійної роботи на максимальну оцінку, створення презентації, участь у конференціях) – **максимально 5 балів.**

6. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів – один із основних засобів опанування навчального матеріалу дисципліни «Українська культура» у позааудиторний

час. Самостійна робота студентів передбачає: виконання обов'язкової самостійної роботи, планування індивідуальної траєкторії навчання, раціональну організацію навчального процесу, доповнення знань, отриманих в аудиторний час, підготовку до аудиторних занять, опрацювання лекційного матеріалу та підготовку до іспиту.

6.1. Обов'язкова самостійна робота

Студентом самостійно обирається **одна** з форм обов'язкової самостійної роботи:

- **реферат** (тематика рефератів до кожної теми надана у планах семінарських занять);
- **конспектування додаткової літератури** (перелік запропонованих джерел визначається кафедрою);
- **тези конференції.**

Максимальна оцінка за обов'язкову самостійну роботу – 8 балів. Обов'язкова самостійна робота студента складається викладачеві **винятково** у визначений кафедрою термін.

Вимоги та рекомендації

до підготовки та оформлення рефератів, критерії оцінювання рефератів

Тема реферату обирається студентом самостійно із запропонованих тем реферативних робіт до кожного семінарського заняття та узгоджується з викладачем. **Обсяг реферату** визначається специфікою теми і становить орієнтовно 10–15 сторінок друкованого/ писаного від руки тексту.

Вимоги до оформлення роботи:

- реферат пишеться державною мовою з дотриманням норм академічної етики, наукового стилю і усталених мовних стандартів;
- забороняється використання сленгу та не рекомендується вживання прийменників;

- текст реферату друкується в Word for Windows на аркушах білого кольору формату А 4 з однієї сторони. Розміри полів аркушу: верхнє і нижнє – 20 мм, праве – 15 мм, лівє – 25 мм. Тип шрифту: Times New Roman, кегль (розмір шрифту) – 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Вирівнювання основного тексту по ширині. Номер сторінки проставляється у правому нижньому куті без крапки в кінці. Титульний аркуш, зміст та додатки не включають до загальної нумерації. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу.

- структура реферату: титульний аркуш; зміст (план); вступ; основна частина (розділи і підрозділи); висновки; список використаної літератури; додатки (за бажанням!). Важливо дотримуватися певної пропорційності структурних компонентів (вступ не може бути більшим за основну частину реферату, а висновки меншими за сторінку);

- **Титульний аркуш**, на якому вказується: назва навчального закладу та кафедри; тема (заголовок) реферату; прізвище й ініціали студента; прізвище, ініціали викладача, вчений ступінь, звання, посада; дата написання роботи.

Зразок:

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

ІНСТИТУТ ПРОКУРАТУРИ ТА КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ

Кафедра культурології

РЕФЕРАТ НА ТЕМУ _____

Студент: ПШБ, студент ...

курсу, групи ...

Науковий керівник:

Харків-2020

- **Зміст** (план, обсяг – 1 сторінка): перелік назв розділів, підрозділів й інших структурних компонентів реферату, які повинні збігатися з заголовками у основному тексті.

Зразок :

Зміст

1.	Вступ.....	3
2.	Витоки духовної культури Київської Русі.....	4
2.1.	Християнський соціокультурний вплив Візантії.....	7
3.	Визначальні риси києворуської культури як культури доби Середньовіччя	9
4.	Висновки.....	12
5.	Список використаної літератури.....	14
6.	Додатки (за бажанням!)	

- **Вступ** (обсяг до 1 с.): стисле обґрунтування актуальності обраної теми, бажано систематизоване висвітлення стану наукової розробки (дослідження вченими цієї проблеми), формулювання основної проблеми дослідження, мети та завдань;

- **Викладення основного матеріалу. Основна частина реферату** (як правило, складається з 2-3 розділів із 2-3 підрозділами кожен, розділи завершуються висновком обсягом до 1 абзацу). Для реалізації дослідницьких завдань, сформульованих у вступі важливим є дотримання послідовності, логічної коректності викладення матеріалу.

У першому розділі наводяться: основні теоретичні дослідження за темою реферату; визначається сутність проблеми; чинники, що зумовлюють розвиток явища або процесу, який вивчається; подається перелік важливих аспектів проблеми; з'ясовуються причини їх недостатньої розробки. У наступних

розділах подається поглиблений аналіз сучасного стану досліджуваного явища. Особлива увага приділяється виявленню нових ідей та гіпотез, їх зв'язку з практикою;

- **Висновки** (1-2 с.): стисле (бажано структуроване, із поділом на пункти) викладення основних результатів дослідження відповідно до визначених у вступі завдань, бажано – характеристика перспектив подальшої розробки теми, окреслення проблем, які виходять за межі даного дослідження, але є важливими і актуальними.

- **Додатки** (необов'язковий, проте бажаний, структурний компонент реферату): матеріал, який доповнює зміст реферату (ілюстрації, фотографії, копії історичних документів та ін.);

- **Список використаної літератури:** бібліографічний опис джерел (наукові статі, монографії тощо), використаних студентом під час роботи над темою. Рекомендована кількість – не менше 10 праць. Бібліографічні джерела оформлюють відповідно до вимог та розміщують у алфавітному порядку прізвищ перших авторів.

Зразок :

Список використаної літератури

1. Кралуок П.М. Козацька міфологія України : творці та епігони: монографія. Харків : Фоліо, 2017. 394 с.
2. Литвинов В.О. Проблеми сучасної української культури. *Вісн. Акад. правових наук України*. Харків, 2019. № 4 (27). С. 15–164;
3. Роттердамський Е. Похвала Глупоті / пер. з латин. В Литвинова, Й Кобовав. Київ : Основи, 1993. 320 с.

Зразок посилань на електронні ресурси:

Список використаних джерел

1. Дезідерій Еразм Роттердамський. Похвала Глупоті, або Похвальне слово Дурості, виголошене Еразмом Роттердамським / пер. В. Литвинова. URL: http://www.ae-lib.org.ua/texts/erasmus_fool_ua.htm (дата звернення: 10.09.2020).

- **Правила цитування:** цитований текст наводиться у лапках, цитування повинне бути повним, хоча допускаються пропуски слів, речень, абзаців за умови, якщо це не спотворює авторського тексту. Їх позначають трьома крапками в будь-якому місці цитати : на початку, всередині, в кінці. Кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело (зразок - [1, с.25], де 1 – це назва джерела, а с. 25 – сторінка на якій заходиться текст для цитування).

- **оформлення файлів** (їх назви) за умов надсилання реферату на електронну пошту викладача: кожному файлу з прикріпленим рефератом студент присвоює назву: шифр групи, ПБ, реферат (без вказування теми), дата-місяць-рік. *Зразок:* 01-20-12 Стасюк О.О., Реферат, 21.11.2020.

Критерії оцінки рефератів:

- рівень вивчення та критичного аналізу джерел видань за темою реферату;
- рівень осмислення основ та особливостей історії досліджуваної проблеми та стану її сучасної розробки;
- рівень узагальнення результатів, їх обґрунтування та висновків.

Бажано ознайомлення групи із результатами реферативної роботи студента та їх обговоренням у групі.

Шкала оцінювання реферату:

8 балів - відповідність заявленої теми змістовному наповненню реферату; структурованість і систематизованість викладеного матеріалу; творчий підхід до сутності проблеми; самостійність і обґрунтованість висновків; список використаної літератури (не менше 10); використання сучасних наукових публікацій; дотримання правил цитування; наявність додатків; дотримання бібліографічних норм.

7 балів - загалом робота відповідає зазначеним критеріям, але не проаналізовано сучасні наукові публікації;

6 балів - відсутній аналіз сучасних наукових досліджень та аргументованих і обґрунтованих висновків; частково дотримано правила цитування та бібліографічні норми;

5 балів - відсутність структурованості (безсистемне викладення основного матеріалу), аналізу сучасних наукових досліджень, власних обґрунтованих висновків, не дотримано правила цитування та бібліографічні норми;

4 бали - заявлена тема не відповідає змісту реферату; викладення основного матеріалу не структуроване і не систематизоване; відсутні або не обґрунтовані висновки; недостатня кількість джерел у списку використаної літератури; не аналізуються сучасні наукові публікації; не дотримано правила цитування;

3 бали – значна частина реферату є автоматичним копіюванням джерел; більшість вимог щодо підготовки й оформлення реферату не виконано; не дотримано правила цитування;

2 бали – переважна частина реферату є автоматичним копіюванням джерел, список використаних джерел відсутній або не відповідає змісту.

1 бал – реферат повністю є автоматичним копіюванням, список використаних джерел відсутній або не відповідає змісту.

Реферати здаються (надсилаються) викладачеві **винятково** у визначений термін.

Вимоги та настанови

до конспектування, критерії оцінювання конспектування

Конспект передбачає стисле та послідовне викладення змісту основного джерела інформації (наукової статті, параграфу або розділу монографії, розділу підручника, рекомендованого у списку літератури тощо). **Мета** написання конспекту – фіксування важливої інформації з можливим подальшим її використанням. **Завдання** написання конспекту – формування навичок узагальнення та критичного осмислення інформації, формування власної думки щодо обробленої інформації.

Вимоги до конспектування:

- коректне позначення вихідних даних конспектованого джерела;

- відображення основних принципових положень матеріалу, зокрема – того нового, що досліджено автором тексту, загальних положень роботи, аргументів, наведених фактів, висновків;

- стисле викладення думок автора власними словами;

- конспектовані записи можуть чергуватися з дослівним цитуванням найбільш важливих визначень, положень, висновків і фактів;

- конспект має відображати власне ставлення до матеріалу.

Рекомендації до конспектування:

- попередній перегляд матеріалу для виявлення особливостей тексту, незнайомих термінів та понять;

- ретельний аналіз джерела для відокремлення головного від другорядного, виявлення основних положень та ідей (у розділах монографій, наукових статтях);

- стислий запис основних положень конспектованої роботи своїми словами, цитування (із дотриманням правил цитування) за необхідності;

- можливий власний коментар та питання по тексту;

- при конспектуванні рекомендованих підручників / навчальних посібників – порівняння точок зору авторів рекомендованого підручника / навчального посібника із кафедральним підручником.

Конспект повинен відображати логіку і смисловий зв'язок записуваної інформації.

Обсяг конспекту: до однієї третини початкового тексту.

Критерії оцінювання конспектування:

- актуальність конспектованої наукової роботи;

- змістовність конспекту, відповідність початковому тексту;

- відображення основних положень роботи автора;

- ясність, лаконічність викладу думок студента;

- наявність коректно використаних цитат;

- наявність власних висновків;

- відповідність оформлення вимогам, грамотність викладу;

- відповідність терміну складання самостійної роботи.

Відсутність одного із критеріїв знижує оцінку за самостійну роботу на 1 бал.

Зразок написання та оформлення конспекту першоджерела:

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**Слідчо-криміналістичний інститут
Кафедра культурології**

Конспект першоджерела

**(повне прізвище автора, повна назва роботи, місце та рік видання,
сторінки конспектованого матеріалу)**

Студент:

ПІБ, курс, група ...

Науковий керівник:

ПІБ, вчений ступінь, звання, посада

Харків-2020

Текст:

Актуальність обраної для конспектування роботи. Обґрунтувати важливість обраної роботи для опанування курсу «Українська культура» (окремих тем курсу).

Викладення основних положень роботи із можливим цитуванням найважливіших висловів автора.

Власні висновки щодо конспектованого матеріалу. Вказати нові, значимі, цікаві ідеї, положення, судження, з якими студент ознайомився завдяки конспектуванню обраної роботи.

Список джерел (орієнтовний) для конспектування поданий в Додатку.

Вимоги та рекомендації до написання тез доповідей на науково-практичну конференцію

Тези доповіді – це опубліковані до початку наукової конференції матеріали із викладом основних аспектів наукової доповіді.

Тези доповіді мають:

- фіксувати наукову точку зору автора;
- містити матеріали, які раніше не друкувалися;
- наочно та логічно об'єднувати науковий матеріал загальною ідеєю;
- заголовок має відбивати сутність загальної ідеї, яка викладена у тезах;
- відповідати науковому стилю;
- бути насиченими науковим матеріалом;
- оптимально поєднувати складність думки з ясністю і доступністю викладу;
- логічно, послідовно, коротко, стверджувально, переконливо та обґрунтовано викладати думку (за необхідності – із підтвердженнями конкретними прикладами);

Структура тез: короткий вступ, обґрунтування актуальності теми; мета роботи (постановка проблеми або завдання); огляд існуючих точок зору на проблему або опис ситуації в науковій сфері; власні думки на цю тему; передбачувані дослідження; висновки (яке завдання або проблема ставиться для подальшого вирішення).

Максимальна оцінка за обов'язкову самостійну роботу – 8 балів.

7. Підсумковий контроль успішності студентів

Форма підсумкового контролю – іспит – **максимально 40 балів.**

Оцінка за шкалою ECTS	ВИЗНАЧЕННЯ	Оцінка за національною системою	Оцінка за 100-бальною шкалою
А	<p>- ВІДМІННО – високий рівень логічного, аналітичного, критичного мислення;</p> <p>- володіння категоріально-понятійним апаратом у повному обсязі та здатність до його інтерпретування відповідно до специфіки історико-культурної епохи;</p> <p>- розуміння логіки та специфіки історико-культурних процесів;</p> <p>- повне знання світоглядних основ історико-культурних епох;</p> <p>- знання та розуміння специфіки національного процесу культуротворення;</p> <p>- повнота характеристики та обґрунтованість суджень щодо історико-культурної обумовленості духовних здобутків національної та світової культури;</p> <p>- знання та розуміння щодо співвіднесення шляхів розвитку національної та світової культури;</p> <p>- знання щодо співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу</p> <p>- знання провідних персоналій української культури.</p>	5	90-100

В	<p>- ДУЖЕ ДОБРЕ – достатній рівень логічного, аналітичного, критичного мислення;</p> <p>- загалом правильне застосування категоріально-понятійного апарату та здатність до його інтерпретування відповідно до специфіки історико-культурної епохи;</p> <p>- відносно розуміння логіки та специфіки історико-культурних процесів;</p> <p>- незначні помилки у знаннях щодо світоглядних основ історико-культурних епох із певними неточностями;</p> <p>- неповне знання та часткове розуміння специфіки національного процесу культуротворення;</p> <p>- неповна характеристика духовних здобутків національної та світової культури;</p> <p>- відносно розуміння щодо співвіднесення шляхів розвитку національної та світової культури;</p> <p>- неповне знання щодо співвіднесення духовних здобутків світової та української культури з певним етапом історико-культурного процесу</p> <p>- часткове знання провідних персоналій української культури.</p>	4	80-89
С	<p>- ДОБРЕ – часткове опанування категоріально-понятійного апарату;</p> <p>- помилки у розумінні специфіки історико-культурних процесів та характеристиці світоглядних основ історико-культурних епох;</p> <p>- недоліки в знанні та розумінні специфіки національного процесу культуротворення, духовних здобутків національної та світової культури (3-5 помилок);</p> <p>- часткове знання щодо провідних персоналій української культури та схематична характеристика їх діяльності.</p>		75-79

D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків: - відсутність сформованого уявлення щодо категоріально-понятійного апарату; - суттєві помилки у характеристиці деяких рис історико-культурних епох; - необґрунтованість суджень щодо духовних здобутків національної та світової культури; - поодинокі знання щодо видатних персоналій української культури та значущості їх досягнень для певної історико-культурної епохи.	3	70-74
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії		60-69
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0

8. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ІСПИТУ

1. Поняття «культура» та структура культури
2. Основні підходи до осмислення сутності культури.
3. Суб’єкт культури
4. Культура і цивілізація
5. Функції культури.
6. Сутність та структура духовної культури.
7. Традиції та новації як чинники розвитку культури.
8. Принципи типологізації культури.
9. Національна культура в системі світової культури.
10. Основні чинники становлення та еволюції національної культури.
11. Головні чинники становлення української культури.

12. Особливості еволюції української культури.
13. Мова в системі національної культури.
14. Основні риси української культури.
15. Українська національна ідея.
16. Характеристика українського менталітету.
17. Архетипи українського культури.
18. Ознаки первісної культури.
19. Особливості первісної культури на території України.
20. Полілог культур в давні часи на території України.
21. Трипільська культура.
22. Культура прадавніх слов'ян.
23. Основні пам'ятки культури давніх часів на українських теренах.
24. Особливості середньовічного типу культури.
25. Особливості західноєвропейського та візантійського варіантів середньовічного типу культури.
26. Пам'ятки мистецтва Західної Європи та Візантії доби Середньовіччя.
27. Характеристика культури Київської Русі як середньовічного типу культури.
28. Християнство як основа середньовічного світогляду Київської Русі.
29. Духовні осередки Київської Русі.
30. Втілення духовних цінностей в мистецтві Київської Русі.
31. Особливості культурних процесів в Галицько-Волинському князівстві.
32. Пам'ятки мистецтва Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.
33. Характеристика культури доби Відродження.
34. Характеристика Італійського Відродження
35. Особливості Північного Відродження.

36. Ідеал людини епохи Відродження.
37. Особистість митця доби Відродження.
38. Мистецтво Італійського Відродження.
39. Мистецтво Північного Відродження.
40. Українська культура та європейські культурні процеси XIV – XVI ст.
41. Характеристика української культури XIV – I пол. XVII ст.
42. Культурні відносини з Литвою і Польщею XIV – I пол. XVII ст.
43. Роль духовенства, міщанства, козацтва, селянства та аристократії у збереженні національної культури в Україні XIV – I пол. XVII ст.
44. Феномен козацтва.
45. Осередки культури в Україні XIV – I пол. XVII ст.
46. Роль братств в еволюції української культури XIV – I пол. XVII ст.
47. Освіта, наука, книгодрукування в Україні XIV – I пол. XVII ст.
48. Особливості української художньої культури XIV – I пол. XVII ст.
49. Здобутки українського мистецтва XIV – I пол. XVII ст.
50. Митці України XIV – I пол. XVII ст.
51. Діячі української культури XIV – I пол. XVII ст. та їх роль в європейському та українському культурних просторах.
52. Характеристика української культури 2 пол. XVII – XVIII ст.
53. Західноєвропейське та українське бароко.
54. Бароко в мистецтві Західної Європи XVII ст.
55. Феномен козацького бароко.
56. Здобутки мистецтва українського бароко.
57. Українські митці 2 пол. XVII – XVIII ст.
58. Характеристика доби Просвітництва.
59. Мистецтво західноєвропейського класицизму.

60. Тенденції розвитку духовної культури 2 пол. XVII – XVIII ст. в Україні.
61. Розвиток освіти та науки в Україні 2 пол. XVII – XVIII ст.
62. Києво-Могилянська академія як культурно-освітній осередок.
63. Мистецтво України 2 пол. XVII – XVIII ст. як відбиття загальноєвропейських тенденцій (Ренесанс, бароко, класицизм).
64. Здобутки українського мистецтва 2 пол. XVII – XVIII ст.
65. Діячі української культури 2 пол. XVII – XVIII ст. та їх роль в європейському та російському культурних просторах.
66. XIX ст. в історії світової культури.
67. Особливості художньої культури Західної Європи XIX ст.
68. Провідні художні напрями європейського мистецтва XIX ст.
69. Західноєвропейські митці XIX ст.
70. Характеристика розвитку української культури XIX ст.
71. Духовні пошуки в Україні XIX ст.
72. Проблема шляхів розвитку нації і національної культури в XIX ст.
73. Діяльність української інтелігенції XIX ст.
74. Роль суспільних об'єднань у розвитку української культури XIX ст.
75. Розвиток науки й освіти в Україні XIX ст.
76. Харківський, Київський і Львівський університети як осередки духовної культури XIX ст.
77. Соціальне призначення мистецтва в Україні XIX ст.
78. Романтизм і реалізм в українському мистецтві XIX ст.
79. Митці України XIX ст.
80. Здобутки українського мистецтва XIX ст.
81. Характер духовних пошуків в Україні межі XIX – XX ст.
82. Головні риси світової культури XX ст.
83. Реалізм, модернізм, постмодернізм – головні світоглядні основи культури XX ст.

84. Культурна політика СРСР.
85. Культура УРСР.
86. Здобутки та втрати української культури за радянських часів.
87. Митці радянської України.
88. Діячі української культури ХХ ст. в українському та світовому культурних контекстах.
89. Здобутки українського радянського мистецтва.
90. Митці України ХХ ст.
91. Тенденції розвитку культури часів «перебудови».
92. Тенденції розвитку української культури часів незалежності.
93. Проблеми сучасної української культури.
94. Розвиток української художньої культури часів незалежності.
95. Діячі культури часів незалежної України.
96. Митці незалежної України.
97. Здобутки мистецтва незалежної України.
98. Полілог культур як чинник розвитку української культури на межі ХХ – ХХІ ст.
99. Глобалізація та українська культура.
100. Національне та інтернаціональне в сучасній культурі України.

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абрамович С. Д. Світова та українська культура : навч. посіб. / С. Д. Абрамович, М. Ю. Чікарькова. – Л. : Світ, 2004. – 344 с.
2. Бокань В. А. Історія культури України : навч. посіб. / В. А. Бокань, Л. П. Польовий. – 3-є вид., стер. – К. : МАУП, 2002. – 256 с.
3. Історія світової та української культури : підруч. для вищ. навч. закл. / В. А. Греченко [та ін.]. – К. : Літера ЛТД, 2002. – 464 с.
4. Історія української культури / за заг. ред. І. П. Крип'якевича. – 4-е вид. – К. : Либідь, 2002. – 656 с.

5. Історія української культури : у 5 т. / голов. ред. В. А. Смолій. – К. : Наук. думка, 2003. – Т. 3. : Українська культура другої половини XVII–XVIII століть. – 1247 с.
6. Історія української культури: термінологічний словник : наук.-прак. вид. / авт.-уклад. : Л. В. Анучина [та ін.] ; кер. авт. кол. В. О. Лозовой. – Х. : Колегіум, 2011. – 184 с.
7. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала : лекція, прочит. в Нац. ун-ті "Києво-Могилянська акад.", 1 верес. 1999 р. / Л. Костенко. – 2-ге вид. – К. : Києво-Могилян. акад., 2005. – 32 с.
8. Крвавич Д. П. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. – Л. : Світ, 2003. – Ч. 1. – 256 с. 2004. – Ч. 2. – 268 с.
9. Культура і побут населення України : навч. посіб. / В. І. Наулко [та ін.]. – 2-е вид., допов. та перероб. – К. : Либідь, 1993. – 288 с.
10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : навч. посіб. / за ред. А. В. Яртися, В. А. Мельника. – Л. : Світ, 2005. – 568 с.
11. Мистецтво сучасної України : (до 205-річчя Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого) : навч. посіб. / за ред. Л. В. Анучиної, О. В. Уманець. – Х. : Нове слово, 2009. – 92 с.
12. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях / Г. Булашев ; пер. Ю. Г. Буряка. – К. : Довіра, 2003. – 383 с.
13. Огієнко І. Українська культура: Коротка історія культурного життя українського народу / І. Огієнко. – К. : Довіра, 1992. – 142 с.
14. Основи художньої культури : навч. посіб. для вищ. навч. закл. / за ред. В. О. Лозового, Л. В. Анучиної. – Х. : Основа, 1999. – Ч. 2. : Теорія та історія української художньої культури. – 444 с.
15. Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. – 2-е вид., виправ. – К. : АртЕк, 2001. – 728 с.
16. Українська культура в європейському контексті / за ред. Ю. П. Богуцького. – К. : Знання, 2007. – 679 с.

17. Українська та зарубіжна культура : підручник / за ред. В. О. Лозового. – 2-ге вид. – Х. : Одіссей, 2008. – 376 с.
18. Уманець О. В. Музична культура України другої половини ХХ століття : навч. посіб. / О. В. Уманець. – Х. : Регіон-інформ, 2003. – 187 с.
19. Чижевський Д. І. Історія української літератури / Д. І. Чижевський. – К. : Академія, 2008. – 568 с.
20. Шейко В. М. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 264 с.
21. Шейко В. М. Історія української культури: навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. – К. : Знання, 2009. – 413 с.

Електронні видання

1. Основи художньої культури [Електронний ресурс] / за ред. В. О. Лозового, Л. В. Анучина. – Х. : Основа, 1999. – Ч. 2: Теорія та історія української художньої культури // Гуманітарні науки. № 1 : зб. на допомогу учб. та наук. роботі студ. – [Б. м.], 2006. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).
2. Українська та зарубіжна культура. Електронний комплекс навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2007. – 4 електрон. опт. диска (CD-ROM).
3. Шейко В. М. Історія української культури [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2006. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – (Додаток до книги на CD).

Додаткова література

Список праць викладачів кафедри культурології

для конспектування

1. Бурлука Е. В. Самообразование личности как социально-педагогическая проблема. Монография – Х.: ЧПИ «Новое слово», 2008. – 180 с.
2. Бурлука О. В. Самоосвіта особистості як творча діяльність // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого.

Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія/ редкол.: А. П. Гетьман та ін. – Х.: Право, 2013. – № 3 (18). – С. 43-55.

3. Бурлука О. В. Самоосвітня активність в епоху Відродження як основа розвитку творчої особистості // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – Х.: Право, 2012. – Вип. 14. – С. 36- 43.

4. Бурлука О. В. Самоосвіта як один із засобів самовизначення особистості // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – Х.: Право, 2014. – Вип. 43. – С. 43-50.

5. Бурлука О. В. Самоосвіта особистості в умовах реформування системи освіти в Україні // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія / редкол.: А.П. Гетьман та ін.. – Х.: Право, 2015. - № 2 (25). – С. 61-68.

6. Лозовой В. О., Сідак Л. М., Уманець О. В. Українське телебачення: інформаційно-просвітницька, виховна підсистема чи інститут маніпулювання свідомістю / Лозовой В. О., Сідак Л. М., Уманець О. В. // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної освіти. Зб. наук. праць // За ред. Л. Л. Тovaжнрянського і О. Г. Романовського. Вип. 18 (22). – Х.: НТУ «ХПШ», 2008. – 400 с. – С. 126-133.

7. Меліхова Ю. А. Православ'я і правосуддя // Християнізація Київської Русі як фактор становлення та розвитку української культури : матеріали міжкафедрального круглого столу НЮУ імені Ярослава Мудрого (м. Харків, 3 жовтня 2018 року) : Проблеми законності : зб. наук. праць / відп. ред. В.Я Тацій. – Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2018. – Вип. 143. – С. 267-273.

8. Прудникова О. В. Антицінності віртуального простору: філософський аналіз // Вісник Національного університету «Юридична

академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія, 2017, № 3 (34). – С. 47-56.

9. Прудникова О. В. Культура інформаційного суспільства: ключові концептуальні підходи до розуміння сутності // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія, 2014, № 3 (34). – С. 57-66.

10. Прудникова О. В. Інформаційна культура і формування «Людини інформаційної» // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія, 2016, № 2 (29). С. 154-165.

11. Сердюк О. В. Музичний театр К. Пендерецького: мандри лабіринтом часу // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. ст. Вип. 35 / Харк. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського – Харків : Видавництво «С. А. М.», 2012. – С. 282-300.

12. Сердюк О. В. «Король Рогер» К. Шимановського в лабіринтах шукань музичного театру рубежу ХХ – ХХІ століть // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. ст. Вип. 38 / Харк. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського – Харків : Видавництво «С. А. М.», 2013. – С. 89 – 100.

13. Сердюк О. В. Метаморфози оперної класики на сучасній сцені (музично-сценічні концепції тетралогії Р. Вагнера «Перстень Нібелунга» в контексті втілення постмодерністського дискурсу в театрі) // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. ст. Вип. 41 / Харк. нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського – Харків : Видавництво ТОВ «С. А. М.», 2014. – С. 272 – 282.

14. Сердюк О. В. Іра Маланюк: на шляху до Ріхарда Вагнера // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. Вип. 43 / Харк. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського ; ред.-упоряд. Л. В. Русакова. — Харків : Видавництво ТОВ «С. А. М.», 2015. – С. 111–121.

15. Сердюк О. В. Харків'яни і вагнерівський фестиваль у Байройті: культурні зв'язки // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Науковий журнал. – К., НМАУ імені П.І. Чайковського, 2017. – № 4 (37). – С. 63–73.

16. Сідак Л. М. Святомихайлівський Золотоверхий монастир – історія кризь століття // Матеріали науково-практичної конференції «Загальне й особливе в культурі»/ «С. Рахманінов та Українська культура». – Вип. 5. – Харків: ФОП Носань В.А., 2008. – С. 333-337.

17. Сідак Л. М. Пересопницьке Євангеліє (до проблеми збереження духовної пам'яті українського народу) // С. Рахманінов на зламі століть. Мистецтво як засіб збереження пам'яті народу. – Вип. 7, Ч. II. – 2010. – С. 37-45.

18. Сідак Л. М. Християнізація Київської Русі і її значення для української культури // С. Рахманінов та культура України (С.Рахманінов на зламі століть). Проблеми та перспективи розвитку в незалежній Україні. – Вип.8, Ч. 2. – Х.: ФОП Носань В.А., 2011. – С.134-141.

19. Сідак Л. М. Моральна деградація особистості як основа конфліктності у сучасному світі // Вісник НЮАУ ім. Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія / Редкол.: А.П. Гетьман та інші. – Вип. 4. - Харків: Право, 2010. – 224 с. – С. 49-60.
<https://cyberleninka.ru/article/n/moralna-degradatsiya-osobistosti-yak-osnova-konfliktnosti-v-suchasnomu-sviti>

20. Сідак Л. М. Руйнація особистості як ознака сучасної культури // Практична філософія. – К.: Центр практичної філософії разом з Інститутом філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України. – № 3, 2013 (№ 49). – С. 64-70.

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=1545622

21. Сідак Л. М. Культурні символи системної кризи особистості і суспільства // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Наука, освіта, суспільство: інструменти і механізми сучасного інноваційного розвитку» (м. Київ, 30-31 березня 2018 р.). / ГО «Інститут інноваційної освіти»;

Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. – К.: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2018. – С. 83-88.

<https://scholar.google.com.ua/scholar?oi=bibs&hl=ru&cluster=15762013953367703348>

22. Сідак Л. М. Подолання людської особистості: проекція від гуманізму до постгуманізму // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми саморозвитку особистості в сучасному суспільстві», 15 листопада 2019 року, НЮУ ім. Ярослава Мудрого, Харків, Право, 2019. – С. 138-146.

23. Слюсаренко Т. О. Бандурне мистецтво в українському культурному просторі (на прикладі бандурного виконавства Слобідського регіону ХХ – поч. ХХІ ст.) : монографія. – Х.: Право, 2018. – 224 с.

24. Стасевська О. А. «Ментальний простір» українського суспільства: Філософсько-культурологічний дискурс / Оксана Анатоліївна Стасевська // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – № 3 (34), 2017. – Харків, Право. – С. 111-122.

25. Стасевська О. А. Взаємозалежність моралі і права: актуальність проблеми / Оксана Анатоліївна Стасевська // Вісник НУЮАУ ім. Ярослав Мудрого. – Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – № 3 (17), 2013. – Харків, Право. – С. 99-110.

26. Стасевська О. А. Етична складова української філософської думки: історична специфіка та сучасний стан / Оксана Анатоліївна Стасевська // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – № 2 (25), 2015. – Харків, Право. – С. 29-45.

27. Стасевська О. А. Людина в пошуках ціннісних смислів в контексті культури постсучасності / Оксана Анатоліївна Стасевська // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава

Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – № 1 (28), 2016. – Харків, Право. – С. 58-68.

28. Стасевська О. А. Історична пам'ять та соціальний міф як форми інтерпретації минулого / Оксана Анатоліївна Стасевська // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – № 1 (40), 2019. – С. 165–181.

29. Стасевська О. А., Уманець О. В. Етична складова соціальної місії університету / Оксана Анатоліївна Стасевська, Ольга Віталіївна Уманець // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – № 4 (39), 2018. – Харків, Право. – С. 143-155.

30. Стасевська О. А. Експлікація аксіологічного аспекту концепту «історична пам'ять» / Оксана Анатоліївна Стасевська // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – № 1 (36), 2018. – Харків, Право. – С. 123-135.

31. Уманець О. В. Аксіологічні колізії в інтерпретації фаустіани в повісті «1313» Н. Королевої / Вісник ХДАДМ, 2018, № 1. - С. 88-95.

32. Уманець О. В. Аксіологічні орієнтації в одвічних сюжетах (на прикладі фаустіани) // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті / Зб. наук. пр. під заг. ред. Н. Є. Трегуб. – Харків, ХДАДМ, 2010, № 1. – С. 239- 242.

33. Уманець О. В. Балада «Твардовський» П. Гулака-Артемівського в контексті модифікування фаустіанської тематики // Вісник ХДАДМ, 2017, № 4. – С. 136-141.

34. Уманець О. В. Традиції та новації інтерпретування образів фаустіани в мистецтві ХХ ст. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті / Зб. наук. пр. під заг. ред. Н. Є. Трегуб. – Харків, ХДАДМ, 2012, № 3. – С. 56-59.

35. Уманець О. В. Сучасний український театр як віддзеркалення аксіологічних пошуків // С. Рахманінов: на зламі століть (вип. 8. Частина II): Збірка матеріалів Міжнародного симпозиуму «С. Рахманінов: на зламі століть» / Під ред. канд. мистецтвознавства, професора НЮАУ Трубнікової Л. М. – Харків, СПДФО Носань В. А., 2011 – 208 с. – С. 155-161.

36. Уманець О. В., Стасевська О. А. Моральні виміри функціонування громадянського суспільства / О. В. Уманець, О. А. Стасевська // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної освіти : зб. наук. праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції 16.11. 2016 р. «Духовно-моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації». – Х. : НТУ «ХП», 2017. – Вип. 47 (51). – С. 274-284.